

МІНІМІЗАЦІЯ ВИТРАТ В ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМІ ЧЕРЕЗ СТРАХУВАННЯ

Таранський І.П., Донець Д.М., Гаврись Я., 2018

Логістичні системи різних видів містять різноманітні елементи, які взаємодіють між собою під впливом як внутрішніх, так зовнішніх чинників по відношенню до системи. Функціонування такої системи, наприклад, в межах підприємства – від процесу переміщення вантажів в якості комплектуючих та сировини до товаропросування готової продукції, знаходиться під впливом різноманітних ризиків. В загальному ризики розглядаються як ймовірна подія, яка може реалізуватися у вигляді матеріального збитку. Застосування логістичного підходу до управління бізнес-системами має на увазі забезпечити оптимальне функціонування такої системи, що вимагає зниження витрат, в т.ч. й на логістичні процеси.

Загальні логістичні витрати укрупнено можна включити:

- витрати на виконання логістичних функцій та операцій в системі;
- збитки, які мають місце під час функціонування системи при виникненні проблемних ситуацій;
- витрати на управління логістичним процесом.

Зрозуміло, чим довшим та розгалуженішим є ланцюг постачань, тим більше логістичних операцій, тим більше є відсоток логістичних ризиків, а відтак, й більші загальні витрати.

Логістичні ризики за природою виникнення пов'язані на мікрорівні з функціональними галузями логістики: постачання, зберігання, транспортування, виробництво. Останнє обумовлене технологією та потужністю підприємства. Не слід також й нехтувати якістю та кваліфікацією адміністративного та виробничого персоналу та технікою безпеки.

На макрорівні ризикові ситуації обумовлюються кон'юнктурою ринку, демографічною ситуацією, геополітичним станом, зміною законодавчої бази тощо.

Наприклад, у світовій практиці до 50% комерційних операцій зазнають невдачі через недостатню увагу до проблеми ризиків. Дослідження з метою виявлення та ідентифікації ризиків, пов'язаних з транспортуванням, показують, що 75% всіх виникаючих ризиків викликані людськими помилками – недостатньою підготовкою, втому, індивідуальними психоемоційними якостями, порушеннями правил і вимог роботи на певних робочих місцях або за виконання певних логістичних функцій [1].

В умовах швидкої зміни кон'юнктури ринку, зростання ролі інноваційних процесів у різних галузях економіки, швидкої зміни технологій, які використовуються для оптимізації руху матеріального та супутніх потоків в логістичній системі, а відтак, й підвищення рівня виникнення ризикових ситуацій постає питання удосконалення системи управління ризиками в логістичних системах. Для вибору системи управління ризиками слід з'ясувати середовище походження ризиків, ступінь поширення ризиків, повторюваність дії на логістичну систему, ступінь впливу на логістичну систему, можливість нейтралізації негативного впливу на систему, функціональне середовище виникнення ризиків, ступінь охоплення ризиків, тип виникнення втрат логістичної системи. Також слід приймати до уваги ступінь усвідомлення настання ризику логістичної системи та потенціал впливу ризиків на логістичну систему підприємства [2].

Одним із сучасних способів диверсифікації ризиків в логістичній системі – це страхування. Загальноприйняте, що система страхування – це метод покриття можливих збитків за рахунок передання відповідальності по ризику третій стороні – страховій організації. Це мінімізує участь ланки логістичного ланцюга а (господарюючого об'єкта) у покритті можливих збитків в разі

настання ризику, зазначеного у відповідному документі – договорі страхування – за рахунок його передачі страховій компанії за певну плату.

Найпоширеніші види добровільного страхування, які на сьогодні пропонують страхові компанії України наведені у табл. 1. Вони охоплюють всі логістичні підсистеми та ланки логістичних систем.

Таблиця 1. Можливі ризики та страховий захист в логістичних підсистемах

Логістичні підсистема	Можливі ризики	Можливий страховий захист
Закупівля (постачання)	Невідповідність обумовленим вимогам щодо критеріїв постачання: обсяг поставок, якість, ціна тощо.	Майнове страхування: втрата товарної цілісності, псування чи крадіжка об'єктів постачання.
Транспортування	Підвищення витрат на транспортування. Втрата вантажу. Порушення термінів поставок	Страхування відповідальності перевізника (логістичного оператора): покриття матеріальної відповідальності перевізника за пошкодження або зникнення вантажу; фінансові збитки, пов'язані із помилками логістичного оператора. Страхування «КАСКО» (захист від збитків внаслідок загибелі чи пошкодження транспортного засобу), «КАРГО» захист від збитків внаслідок пошкодження, загибелі чи пошкодження вантажу. Страхування відповідальності власника автотранспортного засобу (автоцивілка) – відповідальні за шкоду, нанесену здоров'ю чи майну третіх осіб.
Зберігання (складська логістика)	Втрата або крадіжка майна	Майнове страхування: втрата товарної цілісності, псування чи крадіжка товарних запасів з вини співробітників; стихійні лиха, протиправні дії третіх осіб, форсмажорні обставини при яких не визнана вина співробітників тощо.
Виробнича логістика	Порушення або зупинка виробничого (комерційного) процесу	Майнове страхування: матеріальні втрати підприємства через прямий ризик, наприклад, пожежа чи вибух, а також супутні ризики – недоотримання прибутку через зупинку виробничого (комерційного) процесу

Зрозуміло, що кожна угода між страхувальником та страховиком може містити особливі умови, які слід обговорити та узгодити до підписання договору. Якщо підприємницька структура вирішила звернути до страхової компанії пріоритетним постає питання щодо вибору страховика за певними критеріями: наявність свідоцтва про реєстрацію, установчі документи, ліцензія, перелік видів страхування, звіт про фінансові результати діяльності, правила страхування тощо. Це дозволить уникнути ризиків, пов'язаних із недотримання і термінами отримання страхового відшкодування.

1. Ганчак Т.Г. Ризики в логістичних процесах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.vsaui.org/getfile.php/4188.pdf>.
2. Литюга Ю.В. Управління ризиками логістичної системи підприємства: сутність, оцінювання, методи / Ю.В.Литюга // Ефективна економіка. – 2017. – № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5646>.
3. Ліга страхових організацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uainsur.com/news/>.
4. ЛОГИСТ / Библиотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.logist.com.ua/lib/>.